

IZHAJA VSAK DAN

Redi se nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Poslušne šteje se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih...

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira.

Strahoviada na Hrvatskem.

Cuvaj hoče na vsak način žrtev. Včeraj smo med brzojavnimi vestmi javili, da je Cuvaj izdal nek ukaz, ki prepo-veduje, da ljudje niti smejo več govoriti, da pride v kratkem do pretembe sistema na Hrvatskem.

„Z ozirom na okolnost, da se med narodom še vedno širijo razni lažnjivi glasovi, kakor n. pr. o namišljeni skorajšnji premeni sedanje deželne uprave ter o predstojećem političnem preobratu posebno v korist gotovih političnih strank, kateri lažnjivi glasovi so očitno naperjeni proti današnjemu režimu v Hrvatski in Slavoniji, a poleg tega še vznemirjajo mirno prebivalstvo ter ogrožajo pravi mir in red, pozivljam vse podrejene kr. oblasti in kr. redarstvena poverjeništa, da z največjo pažnjo spremljajo to kaznjivo delovanje ter vsakega, ki bi na kakoršen koli način širil take vznemirjajoče lažnjive glasove, takoj aretirajo in izroče pristojni kazenski sodniji za preganjanje radi pregreška, eventualno prestopka proti javnemu miru in redu, označenem v § 308, odnosno v § 310 § kaz. zak.

Kraljevi komisar v kraljevini Hrvatski in Slavoniji. „Cuvaj l. r.“

Temu pomožnemu ukazu, ki bi se ga gotovo ne bil upal podpisati noben turški kajmakan, se vidi, da govori iz njega očitni srd, ker je hrvatski narod kljubu vsem dosedanjim Cuvajevim lopovščinam ostal miren. Zato hoče Cuvaj na vsak način izživati. In če že ne more ljudi zapirati na podlagi obstoječih zakonov in naredb, bo izdajal nove naredbe toliko časa, da bo — ni bilo vsaj — konečno Cuvaj vendar le mogel utakniti v luknjo, kogar bo hotel!

Slovenski in drugi zunanji listi zaplenjeni.

ZAGREB 12. (Izv.) Danes so bili vsi slovenski, dunajski in neodvisni budimpeštanski listi, ki prinašajo poročila o Cuvajevih nasiljih, na zagrebškem kolodvoru konfiscirani.

Nečuvno postopanje cenzure.

ZAGREB 12. (Izv.) Preventivna cenzura pridno nadaljuje svoj nazadnjaški posel. Na naravnost nečuden in nesramen način konfiscira cenzura opozicijsko, narodno hrvaško časopisje. Danes je bil neki list konfisciran na ta, cenzuri vso čast dajoči način. Uredništvo dotičnega lista je poslalo dolžnostni izvod policiji. Ta ga je po preteku dveh ur vrnila ter v celem listu z rdečim svinčnikom prečrtala edino črko i (hrvaški: in) neke notice. V uredništvu so dali izdobji črko i iz besedila ter nato na novo poslali izvod lista policijskemu cenzorju. Toda ta je izjavil, da je zaradi nastale praznote prostora opaziti, da je bil list konfisciran. Končno je bilo uredništvo prisiljeno izločiti ves stavek in ga z drugim nadomestiti. List je zopet romal k cenzorju. Ker je bil sedaj na onem mestu popolnoma nedolžen in brezpomemben stavek, je cenzor kraljevega komisarja dal po preteku nadaljnjih 8 ur končno dovoljenje za izdajo.

Zopet hišna preiskava.

ZAGREB 12. (Izv.) Danes popoldne je bila v uredništvu „Hrvatske“, glavnega glasila hrvatske stranke prava, dolgotrajna hišna preiskava. Policija je sezirala dva eksemplarja lista, ki ga je bila zavrnila preventivna cenzura. Ker obstoja komisarjeva naredba, da se sme list, predno ga ni odobrila preventivna cenzura, tiskati samo v enem izvodu, je bilo uredništvo „Hrvatske“ obsojeno na 500 K globe, ki je bila odtegnjena od položene varščine v znesku 5000 K. Pripomniti je treba, da sta bila sezirana dva, takozvana makulaturna izvoda, ker se „Hrvatika“ tiska na rotacijskem stroju, s katerim tehnično sploh ni mogoče podati le enega izvoda. — Postopanje preventivne cenzure postaja v zadnjih dneh vedno ostrejšje, ki naravnost tiransko zatira svobodo tiska.

BRZOJAVNE VESTI.

Slovenski pisatelj Mencinger — umrl.

KRŠKO 12. (Izv.) Ob 4. popoldne je umrl slovenski pisatelj, tukajšnji odvjetnik dr. Janez Mencinger. Pogreb je v nedeljo ob 4. popoldne.

Predavanja slovenskega docenta v Zagrebu.

ZAGREB 12. (Izv.) Glasom semestalnega seznamka vseučiliških predavanj za poučetni tečaj predava novoimenovani slo-

venski docent na zagrebški univerzi dr. Bogumil Vošnjak po 2 uri na teden o temi: „Zgodovina sodobnih državnih teorij“.

Delegacije.

DUNAJ 12. Parlamentarni krogi pričakujejo, da bodo delegacije na 25. t. m. sklicane. Še vedno je negotovo in med obema vladama nedoločeno, če naj delegacije sklepajo o podaljšanju proračunskega provizorija ali o definitivnem proračunu. Odločitev pade po jutrnji avdienci ogrskega ministrskega predsednika grofa Khuen-Hedervarya.

Zahteve železničarjev.

DUNAJ 12. Poslanec Buřival je interveniral včeraj pri železniškem ministru v zadevi izboljšanja mezd delavcem državnih železnic. Dobil je pojasnilo, da je zadeva v aktih že rešena in da čaka samo še na odobrenje železniškega ministra. Tudi novi delavni red za državne uslužbence pride v najkrajšem času na svetlo. Glede priznanja stanarine onim železničarjem, ki svoj čas niso bili vpoštrevani, je izvedel, da bo državno-železniška uprava te stanarine že v najkrajšem času izplačala.

Bedne češke deželne finance.

PRAGA 12. (Izv.) Glede sklepa deželnega odbora, ki je 27. marca sklenil zvišanje deželne doklade na 65%, prinaša današnji praški uradni list komunikje, v katerem se povdarja, da vlada ne predloži sklepa cesarju v sankcijo.

Češki agrarni poslanec odložil mandat.

TEŠINJ 12. (Izv.) Češki agrarni poslanec baron Rollenberg je danes naznanil predsedniku državnega zbora, da odlaga svoj državnozbornski mandat. Hkratu je izjavil, da se popolnoma odtegne javnemu političnemu delovanju.

Ogrska obstrukcija.

BUDIMPEŠTA 12. Današnja prva povelikonočna seja poslanske zbornice je bila zelo viharna. Pričeti bi morala z drugim branjem brambne predloge. Takoj začetkom seje pa se je vnela ostra in burna debata o dnevnem redu. Opozicijske stranke, zlasti Justhovci, so zahtevali, da naj pridejo na dnevni red tudi razmere na Hrvatskem in škandalozna dopolnilna volitev v Komornu. Predsednik se je temu protivil. Opozicijske stranke pa so začele vlado ostro prijemati in grajati, ker ni smatrala za potrebno, da bi zbornici naznanila imenovanje kraljevega komisarja na Hrvatskem.

Pred prehodom na dnevni red se je tudi vršilo glasovanje o prošnji poslance Lavoczyja za večdneven dopust. Na predlog Justhove stranke je bilo glasovanje poimensko. Ker pri tem glasovanju dva vladna poslance nista hotela glasovati, je prišlo do burnih prizorov med posl. Polonyjem in vladno stranko, iz katere so se čuli klici: „Pojdite raje v Monte Carlo!“ — Dopust je bil poslancu Lovaszju dovoljen. Do prave debate o brambni reformi ni prišlo.

Koncem seje je finančni minister Lukacs predložil zakonsko predlogo o podaljšanju mednarodne siadkorne konvencije.

Poraz ogrske vlade.

BUDIMPEŠTA 12. Današnja seja ogrske zbornice je končala s popolnim vladnim porazom. Zbornica sploh ni pričela debate o brambni predlogi. Čujejo se že glasovi, da vlada namerava razpustiti zbornico in razpisati nove volitve. Na drugi strani, zlasti v Justhovichih krogih pa zatrjujejo, da je vlada odločena potlačiti v vsakimih sredstvi tehnično obsrukicijo.

Khuenov kabinet pred obtožbo.

BUDIMPEŠTA 12. Justhova stranka je izvolila poseben odbor poslancev, da zbere vse obteževalno gradivo, na podlagi katerega bi stranka stavila v ogrsko-hrvatski zbornici predlog, da se postavi Khuenovo ministrstvo pod obtožbo zaradi dogodkov na Hrvatskem.

Običajni dvoboj na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 12. Napoved dvoboja med ogrskimi poslanci je nekaj običajnega. V kuloarjih poslanske zbornice sta se danes zaradi burnih dogodkov v plenarni seji hudo sporekla poslanca Polonyj (Justhovec) in pa Kallay (vladna stranka). Pri tem je Polonyj slednjega žalil, nakar mu je ta takoj poslal svedoke.

Nov sanitetni zakon za anektirane dežele.

DUNAJ 12. (Izv.) Skupno finančno ministrstvo je danes izdalo komunikje, v katerem poroča, da predloži deželna vlada bosenskemu saboru zakonsko predlogo o uvedbi strogega sanitetnega zakona v anektiranih deželah.

Ostanki poslanca Bluma?

DUNAJ 12. (Izv.) V 21. okraju Brigittenau so našli v globini 3/4 m človeške ostanke, o katerih sodijo, da so ostanki leta 1848. v marčni revoluciji na Dunaju ustreljenega Roberta Bluma, ki je bil poslanec v znanem frankobrodskem parlamentu in je prišel v revolucijskih dnevih na Dunaj, da izroči meščanom neko adresno. Tedanja vlada kneza Windischgraezta pa ga je obsodila na smrt in ga je 9. novembra istega leta dala ustreliti. Vendar še ni neizpodbitno dognano, da bi bili to ostanki poslanca Bluma.

Izprtje delavcev.

DUNAJ 12. Pri novi stavbi, ki jo gradi Avstrijska stavbna družba v Florisdorfu je izprtih 520 delavcev.

Sneg.

DUNAJ 12. Na Dunaju sneži ter vladata mraz in burja. Na Češkem je zapadel sneg, z Nemškega javljajo o sneženih zametih in mrazu.

Žveplen dež.

PARIZ 12. (Izv.) V okolici Perpignana je danes padal žveplen dež. Strokovnjaki so dognali, da se je med dež zamešal žveplen prah, ki so ga viharji vetrovi prinesli iz italijanskih ognjenikov Vezuva in Etna.

Poneverjenje.

KRAKOV 12. (Izv.) Ravnatelj „Posojilnice“ v Dombrovi je poneveril 48.000 K, falzificiral neštivilno menic ter pobegnil v inozemstvo.

Številna pomnožitve družine.

BRUSELJ 12. (Izv.) V neki okoliški vasi je porodila žena delavca četvorčke, tri deklice in enega dečka, ki so ostali vsi zdravi. Zanimivo je, da je ista žena pred 10 meseci povila trojčke, tako, da se je družina tekem 10 mesecev pomnožila za sedem glav.

Požar.

INOMOST 12. V vasi Grles v fasserski dolini je danes pogorelo 18 hiš. 21 družin je brez strehe. Vzrok požarja je doslej neznan. Škodo cenijo na 200.000 K. Vas šteje 54 hiš.

Eksplzija v avtomobilu.

PARIZ 12. Veliko razburjenje je danes zjutraj povzročila neka eksplozija v taksametrskem avtomobilu. Šofer in en potnik sta bila poškodovana. Smatrajo, da gre za anarhistični atentat. Okolnost, da je bil avtomobil popolnoma razdejan in da so nlegovi kosi leteli daleč na okoli, kaže na to, da je eksplozijo povzročil peklenski stroj.

Nemiri med angleškimi rudarji.

LONDON 12. Nemiri v rudniških okrajih južnega Lancashire so s prihodom vojaštva ponehali. V vseh rovih so danes pričeli z delom. V južnem Walesu se tudi delavci povrnejo k delu, čeprav strojniki še stavkajo.

Italijansko-turška vojna

Posredovanje Rusije za mir.

BEROLIN 12. (Izv.) „Vossische Zeitung“ poroča z Dunaja: Novi ruski poslanik pl. Giers pride v Carigrad z obsežnimi pooblastili ruske vlade ter bo v najbližnjih dneh v imenu ruske vlade oficijelno začel pri visoki porti s posredovanjem glede Italijansko-turškega miru.

Ruski predlog so tudi odobrile ostale države in tako je pričakovati tekem zadnjega tedna tega meseca turški odgovor, ki se bo nedvomno glasil: „Ne moremo“.

Italijansko brodovje v Egejskem morju.

FRANKOBROD 12. (Izv.) „Frankfurter Zeitung“ poroča iz Carigrada, da pričakujejo turški krogi pričetek italijanskih pomorskih operacij v Egejskem morju v najkrajšem času.

Požrtvovalni bosenski moslimi.

SARAJEVO 12. (Izv.) Zbirka bosenskih moslimov za turški „Rdeči polumesec“ je končana. Znaša 250.000 K, ki so jih že odposlali v Carigrad.

Turški „Rdeči polumesec“.

CARIGRAD 12. Francoski poslanik je danes visoki porti izročil 100.000 frankov kot zbirko albanskih mohamedancev za turški „Rdeči polumesec“.

De Felice sodno preganjan.

Sodni prefekt v Palermu je zahteval proti socialističnemu poslancu in vojnemu poročevalcu de Felice, ki se je nekaj časa tudi zelo ogreval za italijansko podjetje v Tripolitanih, sodno postopanje zaradi razširjanja vojaških tajnosti s tripolitanskega bojišča.

Milanski „Avanti“ tudi dostavlja, da je bil poslanec de Felice izgnan iz Libije, ker je predčasno začel priobčevati poročila o sedanji italijanski vojni akciji pred Zuaro.

Razvoj razmerja med Slovani in Italijani Primorja.

(Glej članek „Jadranski irredentizem“ v „Edinosti“ od 12. t. m.)

V tretjem poglavju svoje knjige se bavi Vivante z razvojem razmerja med Italijani in Slovani Primorja.

Do pred približno 40 leti je — po Vivanteju — italijanska narodna zavest bila v vsem Primorju le v boju z germanizmom, ki ga je podpirala država s svojim germanizatoričnimi tendencami. Danes pa je ta etični boj Italijanstva z germanstvom v Julijskih pokrajinah premagan, ker mu manjka potrebnega predpogoja za narodni boj — naroda. Nemškega ali ponemčenega naroda v vsej ali enem delu dežele ni bilo in ga ne bo nikdar. Edini pravi etični narodni spor v Julijskih pokrajinah je Italijansko-slovenski.

Pisatelj navaja tu, da je bilo po Kandlerju leta 1840. v Trstu 8000 Nemcev, ki so tvorili desetinko vsega prebivalstva, dočim so leta 1900. glasom ljudskega štetja tvorili le še dvajsetino. V vsem Primorju je bilo leta 1900 le 3 13%. Nemcev, torej premalo število, da bi mogli vplivati na narodnostne razmere. Tudi Italijani, posebno oni v Trstu, so v zelo malem razmerju s potomci romanstva, ali tudi le narodnega naseljenja. Slovenci nikakor niso prišli od včeraj in njih narodno gibanje je preobširen in presplošen zgodovinski pojav, da bi se ga moglo priznavati le delu vlade, posameznikov ali skupin. Italijani in Slovani žive v Primorju že stoletja. Slovanske elemente se more zasledovati tu že v predkrški dobi. Z gotovostjo pa je dokazano bivanje Slovanov v Primorju najmanj enajst stoletij in njih večina na deželi. Razvijal se je torej socialen pojav, ki se da tolmačiti s križanjem dveh narodov, enega z višjim gospodarstvom in torej višjo kulturo, zbrana v mestih in drugem; navezanega na grudo in raztresenega po deželi. Prvi je držal drugega v spanju ter ga je deloma asimiliral, dokler se ni ta — pod vplivom raznih faktorjev — začel braniti proti asimilaciji in se probujati iz spanja.

Narodna borba v Primorju je torej v svojih temeljih boj za nadaljevanje, oziroma razrušenje teh dveh procesov, s pomočjo katerih se je in se v velikem delu še vzdržava nadvladje Italijanov nad Slovani. Fizijognomija dežel je bila v minulosti še mnogo bolj slovenska, nego je danes.

Prvo ljudsko štetje v Trstu, leta 1735. izkazuje: 3865 meščanov (to je Italijanov, oziroma poitalijančencev) in 3385 kmetov, to je Slovencev.

Leta 1848. se je pri razpisu mesta enega zdravnika v mestni bolnišnici v Trstu zahtevalo med drugimi kvalifikacijami tudi poznavanje enega slovenskih narečij. („Osservatore Triestino“ 23. julij 1848.) Kandler govori o dvojezični kmetijski šoli v Trstu ter navaja slovenski med jeziki, ki jih tržaški Italijani morajo poznati. V knjižici, ki je bila izdana leta 1847. v čast novega škofa Legata, se nahaja tudi ena slovenska pesmica.

Neki Fachinetti, ki je spisal zgodovino navad in običajev istrskih Slovanov, je naravnost zaljubljen v to slovanstvo; hvali toplo jezik, zanikuje veliko razliko med enim in drugim narečjem ter obsoja predsodek, ki smatra Slovana za inferijornega Italijanu. Pravi o Slovanih, da so pobožni, odkritosrčni in gostoljubni, ter da tvorijo večino prebivalstva Istre. Pisatelj dalj Ongaro piše v neki študiji o slovarski narodni poeziji (Favilla 12. april 1840.), da so Slovenci sladko in mehko pleme, rojeni za poetiško življenje, velikodušni in junaški, ne da bi bili divji in brutalni, da se zdi, kakor da bi prišli na zemljo le zato, da bi ljubili in peli.

Vsled posredovanja namestnika Stadiona se je vršil leta 1846. v Trstu sestanek Tržčanov in Benečanov, da bi se odpravilo staro nasprotstvo med obema mestoma. V poročilu o tem sestanku se imenujejo Benetke kakor luka „stare Italije“, a Trst „luka bodoče Slovenije“. Ta pasus pa je bil zaplenjen. Torej so se že takrat bali bodoče Slavije!

Leta 1848. je bilo v Tergesteju osnovano „Slovensko društvo“. Dvorana, v kateri se je vršilo zborovanje, je bila odičena s slovenskimi trobojnicami in s sliko Jelačica. Predsedoval je slovenski pesnik Vesel (Koseski). Govorili so Slovenci, Srbi, Hrvati in Poljaki.

Opravičeno opaža tu Vivante: „Kdor pozna sedanji ambijent, si more predstavljati hrup, ki bi nastal, ko bi danes ustanovili kako slovensko društvo v Tergesteju, pod senco slovenske trobojnice in Jelačica!“ Dne 19. marca 1849. so v Turinu osno-

vali društvo za „Italijansko-slovansko zvezo“. To društvo je v svojem proglasu govorilo o Italijanih in Slovanih, ki žive v Istri in Dalmaciji v popolnem sporazumu in nudijo izgled itd.

Glasom svojih pravil si je to društvo nadelo nalogo, da „pospešuje med Italijani in Slovani bratsko in dejansko ljubezen za neodvisnost in napredek obeh teh narodov“. V proglasu društva je izrecno rečeno, da so Italijani in Slovani „edni gospodarji Jadranskega morja“.

Glede usode dežel, v katerih prebivajo skupno Italijani in Slovani, ni bilo sicer v proglasu in pravih omenjenega društva rečeno ničesar, a zato navaja Vivante mnenje Pacifico Valussi-ja, ki je v zimi 1848/49 v svojem časopisu „Precursore“ pisal o razmerju Slovanov in Italijanov in Primorja in Dalmaciji. Valussi da je — kakor Cavour — videl etično slabost madjarstva in nezvednost njega politike narodnega zatiranja; zato je pa videl v južnih Slovanih vstajajočo moč, ki jo treba pridobiti za prijateljstvo z Italijo proti ruski in nemški premoči, ter habsburškemu centralizmu. Med južno Slavijo, ki vstane, in Italijo, ki se zave, bi bile te mešane dežele kakor zvezen obroč. Valussi računa celo z možnostjo, da bi v teh deželah — Dalmaciji, Istri, Trstu in Goriški — Slovanstvo kedaj absorbiralo Italijanstvo in se zbog tega niti ne razburja posebno. „Čas mora določiti, katera obeh civilizacij zmaga nad drugo. Morda postanejo Dalmacija in druge primorske dežele kadaj popolnoma slovanske, a najbolje sredstvo, da bodo Slovani mogli iti nasproti svoji sijajni usodi, je, da se med obema narodoma puste nevtralna tla, kakor jih je vstvarila narava in zgodovina. Treba prepričati one naše brate, da ostanejo dobri prijatelji Hrvatov in drugih Slovanov“.

Vivante pravi, da je to mnenje Valussi-ja tudi mnenje, ki je prevladovalo med propagatorji slovansko-italijanskega sporazuma in povsem opravičeno pravi Vivante, da bi Italijani danes Valussi-ja postavili, brez pravice do priziva, med izdajalce domovine.

Vivante pristavlja tudi k goriomenjenim idejam Valussi-ja, da bi se v moderni avstrijski Valussijev program imenovalo utrakvizacija Primorja.

Leta 1861 sta v istrskem deželnem zboru sedela le dva Slovana, proti 28 Italijanom. Med Italijani deželnega zbora se je borila stara dobrodušnost z novo intoleroanco: našel se je med Italijani še en poslanec, ki je predlagal, naj se zapisnik sej prevaja na slovanski jezik, a deželni zbor je proti samim trem glasom izjavil, da je italijanščina izključni raapravni jezik zbornice.

Vlada seveda ni potrdila tega sklepa, kakor ne poznejših enakih; to vprašanje je ostalo torej še danes odprto in tvori eno glavnih težkoč narodnega sporazuma v Istri.

Ko je tabor v Šempasu leta 1868 zahteval združeno Slovenijo, je pisalo tedanje glasilo tržaških Italijanov „Cittadino“: „Smatrali bomo te želje za opravičene, ako hočejo ostati v svojih naravnih zemljepisnih mejah“.

Vivante vprašuje, katere da so te naravne in zemljepisne meje, ter odgovarja, da bi brzkone ne bi znal določiti, a danes da bi bilo brezupno delo, iskati mejo med Slovani in Italijani Primorja. Zato se skuša italijanski nacionalizem, vsaj v svoji frazeologiji, zateči za to utopistično mejo. Zato kličejo italijanski nacionalisti Slovanom: „Pojte v Ljubljano, v Zagreb, na svoj dom“. „Hočemo ostati gospodarji v svoji hiši“. A nesreča je pri tem, da je ta „naša hiša“ v resnici skupna hiša, iz katere bi se prebivalci pritičja in podstrešja ne mogli izseliti, tudi ko bi hoteli, ker bi bili prebivalci gosposkega nadstropja prvi, ki bi jim branili izseliti se, ker potrebujejo njihove službe.

Papeževa smrt? — Lepa mistifikacija.

V vseh podrobnostih je sedaj pojašnjeno, kako je nastala senzacionalna novica o smrti rimskega papeža. Vest se je najprevo razširila v Madridu med španskimi vladnimi krogi na podlagi neke brzjavke, ki jo je prejela tamošnja nuncijatura iz Rima.

Pariška „Agence Havas“ je dobila o tem naslednje poročilo:

MADRID 11. Danes so bile tukaj razširjene vesti, da je papež umrl. Te vesti slone na napaki, ki se je vrinila v neko, na madridsko nuncijaturo naslovljeno brzjavko. Ta brzjavka je imela besedo „papež“ (papež) namesto v originalu se nahajajoče besede „papa“ (oče). — O vsebini brzjavke je bil obveščen tudi ministrski predsednik Canaleja, ki je potem vest sporočil nekemu žurnalistu in tako naprej. Španski kralj in kraljica sta takoj izrazila nunciju sožalje.

MADRID 12. Glavni prometni ravnatelj, ki je prvi naznanil vladni dozdevno smrt papežev, je ponudil demisijo, ka-

tera pa ni bila sprejeta. — Listi kritizirajo lakomiselno postopanje vlade in protestirajo proti kršenju pisemske tajnosti.

RIM 12. Papež je danes dopoldne sprejel več oseb v posebni in okrog 200 oseb v skupni avdienci.

Kakor običajno vsak petek, je danes sprejel kardinal državni tajnik Merry del Val diplomatski zbor, kateri mu je izrazil obžalovanje o razširjanju napačnih vesti glede papeževe smrti in želel papežu dolgo življenje.

Domače vesti.

Imenovanje. Trgovinski minister je imenoval stavbnega komisarja Arturja Lanzingerja v Trstu za višjega stavbnega komisarja v tehniški službi pri tržaškem poštnem in brzjoavnem ravnateljstvu.

Podpora za ajdovski okraj in goriško okolico. Doznajemo, da je vlada — kakor nedavno za Kras — določila podporo za ublaženje bede tudi za ajdovski okraj in goriško okolico. Za ajdovski okraj 35000 kron, za goriško okolico skupno s kanalskim okrajem 40000 kron.

Na našo tozadevno vest o podpori za Kras je prinesla „Gorica“ — kakor je že vsikdar ljubeznjiva nasproti dr. Gregorinu — te-le strupene pripombe:

„Znano je, da je vlada razdelila občinam na Krasu 40000 K državne podpore za popravilo občinskih poti in naprav javnih del. G. državni poslanec Fon je objavil v naših listih, da pride sedaj na vrsto goriško glavarstvo in sicer iz umljivih razlogov najprej ajdovski sodni okraj. A nedeljska „Edinost“ piše pod naslovom „Podpora za Kras“, da je vlada določila po posredovanju drž. poslanca za Kras dr. Gustava Gregorina za sežanski in komenski sodni okraj 50.000 K podpore za bedo, ki se razdeli na poseben način. Podpora za ajdovski okraj se določi šele pozneje.“

Pa ne morda, da je bil dr. Gregorin intrigiral proti podpori za ajdovski okraj, ko je bila že določena? Liberalci iz ajdovskega okraja, ki ste strastno agitirali za dr. Gregorina in na glas vpili: Živio dr. Gregorin, povprašajte svojega gospoda poslanca, kaj je na tem resnice? Ali je to hvaležnost za Vaš trud? —

„Gorica“ je bila sicer toliko previdna, da te grde insinuvacije ni podala v obliki pozitivne trditve, marveč v obliki efektno preračunjenega vprašanja, toda radi tega ni bila ta insinuvacija nič manje perfidna. Tako nizkotna, da se nam je zdelo, da bi morali poseči preizkus, oko bi hoteli odgovorjati nanjo. Molčali smo in čakali, da dejstva sama dajo „Gorici“ primeren odgovor. In ako bi bili mi nizkotni, bi na podlagi dejstva da je sodni okraj ajdovski se svojimi 13.223 prebivalci dobil 35.000 kron, a goriška okolica in kanalski okraj skupno s 50.000 prebivalcev (torej s štirikrat večim številom) le 40.000 K, vrnil danes „Gorici“ malo za drago in bi vprašali: mar se g. poslanec za goriško okolico ni dovolj brigal za svoje volilce, ali pa je celo intrigiral proti večji podpori? In če bi bili mi še posebno poredni, bi apostrofirali njegove volilci: povprašajte g. poslanca, kaj je resnice na tem!

Beseda o regnikolskih provokacijah. Neki Alessandro Bolzicco je bil več let gledališki imprezarji v Pulj. Da si je podanik sosednje Italije, mu ni delal nikdoli nikakih ovir in je mornariška godba vedno sodelovala na predstavah v puljskem gledališču „Politeama Ciscutti“.

Te dni pa je politična oblast izgnala tega Bolzicco iz Avstrije, a mornariško poveljstvo je odgenilo godbo gledališču, vsled česar si je celo neka nemška gledališka družba morala pomagati s klavirjem. Povoda za te nenavadne odredbe je dala neka hrupna demonstracija o priliki uprizoritve operete „Dunajska kri“. V opereti so nastopile tudi — če se ne motimo — tri balerine v opravi italijanskih bersaglierjev. To priliklo je porabil velik del občinstva za bučno demonstracijo. Prizor so ponavljali kljub protestom vladnega komisarja, a najlepša je bila, da je morala tudi mornariška godba sodelovati pri tem. Nu, tudi še vse to ne bi bilo morda izbivalo onih strogih odredb, da ni isto občinstvo zvižgalo, ko je v tretjem dejanju nastopil eden igralcev v uniformi avstrijskega oficirja.

Pozdrav bersaglierkam bi se bilo morda še odpustilo kakor eno tistih „otročarij“, ali da so s poznejo demonstracijo dali prvi še le pravi kolorit — je izšlo sodu dno.

Toliko o dogodkih samih. Sedaj pa par vrstic na adresu „Indipendente“. Nikoli nismo bili prijatelji politike persekucij in to iz jednostavnega praktičnega razloga, ker je stara resnica, da politična proganja ne rode nikdar dobrega sadu. Toda, vsaka stvar mora imeti svoje meje. Tudi inozemcem svoboda. Taki-le regnikoli, ki se šopirijo pri nas, ne bi smeli — če tudi nimajo nobenega respekta pred državo, v kateri uživajo gostoljubje — pozabljati tudi na narodnostne razmere v dotičnih krajih in na

narodnostne boje, ki se bijejo tu med obema plemenoma, ne bi smeli pozabiti, da take-le demonstracije ne iritirajo samo živcev kacega avstrijskega policijskega komisarja, ampak da jih ob obstoječih razmerah tudi pripadniki druge narodnosti občutijo kakor nesramno, proti njim naperjeno izjavljanje.

Z vsjo odločnostjo pa moramo protestirati proti temu, da se „Indipendente“ tudi ob tej priliki obrača do italijanskega ministra za vnanje stvari, ki mu hudo zamerja izjavo, da fundamentalno pravilo za politiko države je, da se ne briga za to, kar delajo druge države. „Indipendente“ pa pozivlja g. S. Giuliano, naj se interesira vsaj za slučaje, ko so pri nas dotaknjeni interesi italijanskih podanikov. To bi bilo pravilno. Samo v tem, kaj je pri nas pravica kacega regnikola, gresta navskriž naše in „Indipendentovo“ mnenje. „Indipendente“ meni, da se more sleherni regnikolo povižgati na zahteve tudi — če že ne drugzega — najelementarnejega takta, da sme svobodno žaliti in izjaviti domačine, da sme tudi nesramno zlorabljati dovoljeno mu gostoljubje. Mi pa pravimo, da te pravice regnikolo nima, da to ne tvori nikakega njegovega „interesa“ in noben San Giuliano nima pravice posezati v naše notranje stvari v obrambo tacih regnikolskih „interesov“. In če se je morda res zgodilo, da je vsled takih nesramnih provokacij trpel tudi kak resničen interes kacega regnikola, naj dotičnik pripiše to le samemu sebi! Pač pa bi bilo v dolžnost njim, v katerih imenu govori „Indipendente“, da bi poučili te svoje bratce, kako se jim je vesti, ko v drugih deželah — jedo kruh. Vsakako pa je to najnesramnejša drznost, ako hoče „Indipendente“ prirejanje provokacij označiti kakor nekaj „interesa“ regnikolov, ki naj ga brani celo kak San Giuliano!

Užaljeni italijanski pesnik. Kakor znano, je italijanski pesnik Gabriele d'Annunzio povodom italijanskega pohoda v Tripolis, kamor je šla italijanska armada spit samo eno „črno“, spesnil navdušeno odo zmagovalnemu italijanskemu orožju. Dalje je d'Annunzio spesnil tudi neko bojno pesem, v kateri je na nedostojen in nesramen način sramotil Italijansko zavezništvo — Avstrijo. Vlada v Rimu je pa bila vendar toliko previdna in obzirna, da je ta „pesniški umotvor“ konfiscirala. D'Annunzio pa je bil užaljen. Jazen na svojo „nehvaležno“ domovino je odšel iz Italije v hladni Arcachon na južnem Francoskem.

Po dolgem času si je d'Annunzio ohladil svoj žolč in je naznanil svojim prijateljem v Rimu, da bi rad prišel nazaj v domovino. Njegovi prijatelji delajo sedaj pri vladi z vsemi silami nato, da bi d'Annunzio podelila po umrlem Giov. Pascoliju izpraznjeno mesto klasične filologije na vseučilišču v Bologni.

In pompozno naznanja sedaj d'Annunzio svetu, da bo svojo vrnitev v Italijo opeval v posebni odi na Abruzze. Kaj je počenjal rimski imperator? — Ta je opeval rimski požar!

(Glasom najnovejših vesti pa je d'Annunzio odklonil ponujamo mu stolico klasične filologije. Iz Arachona je pesnik kratko brzjavil rektorju bolognske univerze: „Čast je velika, a še večja je ljubezen do svobode“. D'Annunzio.)

Jutri v nedeljo se zaključí razstava Rendičevih slik v „Narodnem domu“. Kogar zanimajo torej dela našega mladega rojaka, naj se požuri, da ne zamudi lepe prilike, si jih ogledat. Odprto od 9—1 in od 3—6. Vstopnina 30 stot.

Vse informacije za I. zlet slovanskega Sokolstva daje „Slovenski sokolski krožek“ v Pragi. Vodilčkova ul. Lucerna (Zletna pisarna.)

Umetniška razstava. Prejeli smo: Včeraj smo posetile „Salon d'art“ na Goldonijevem trgu št. 6. Bale smo se skoraj vstopiti, misle, da bo gnečja prevelika v itak tesnih prostorih! A žalibog ni bilo tako. Prostora je bilo še preveč, kajti bile smo prve posetnice ob 5 popoldne in dobile smo vstopnice št. 37, 38 in 39. Če se ne motim, traja razstava že osem dni, a v teh dolgih dneh pričakovanja in nadeje za uboge umetnike obiskalo je razstavo le 39 ljudi.

Gospoda moja, tako vendar ne smemo biti apatični in indiferentni, za vse, kar ni z nami v osebni stiki, ali kar nam ne donša gmotne koristi. Saj je v nas tudi nekaj smisla za lepo umetnost, a ta se ne izraža samo v glasbi in petju, temveč tudi v kiparstvu in slikarstvu. Pa ne bom ocenjevala posameznih del, a reči smem, da je res vredno, da si človek ogleda za borih 30 oziroma 20 vinarjev tako lepo razstavo, ki šteje okoli 300 predmetov. Naravnost očarala so nas dela g. kiparja Zajca. Kako velik ustvarjajoč duh je v tej osebi! Pojdite, pogledajte in prepričajte se sami! K. P.

Izpremaba voznega redu istrskih poštних avtomobilov. Z dnem 15. t. m. se izpremenil vozni red istrskih poštних avtomobilov. Na progi Pazin-Poreč bo odhajal avtomobil s pazinskega kolodvora ob 7:25 zjutraj in ob 12:55 popoldne; v Poreč

prihod ob 9:20 dop. in ob 2:50 pop. Odkod iz Poreča ob 10. dop. in 5:35 pop., prihod v Pazinu ob 11:55 dop. in 7:30 zvečer.

Na progi Pazin-Labin: odhod s pazinskega kolodvora ob 6:40 zjutraj, iz Pazina ob 6:55, prihod v Labin ob 9:10 dop.; druga vožnja iz Pazina (mesta) ob 12:55 pop., prihod v Labin ob 3:20 pop. Odkod iz Labina ob 9:35 dop. in 5 pop., prihod na pazinski kolodvor ob 12:20 pop., pri drugi vožnji pa v Pazin (mesto) ob 7:25 zvečer. Na progi Opatija-Labin: odhod iz Opatije ob 7:50 zjutraj, prihod v Labin ob 10:50 dop.; odhod iz Labina ob 2 pop., prihod v Opatijo ob 5 pop.

Zadruga opravičenih posestnikov v Padričah je, videč, da meščani, ki obiskujejo okolico, pogostoma napravljajo tudi škodo po poljih in travnikih, napravila table z napisi, ki prepovedujejo hoditi po privatnem zemljišču. Table so lično izdelane, postavljene na vidnih mestih ter so z ozirom na mnogo Italijanov, ki obiskujejo okolico, pisane tudi v italijanskem jeziku.

Izredni občni zbor „Trž. Sokolske župe“ se ne vrši v nedeljo 14. t. m., ampak enkrat pozneje. Toliko v vednost vsem bratskim društvom. Il. podstarosta.

Člane „Delavskega podpornega društva“ se vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 14. t. m. ob 10. uri predpopoldne v društvenih prostorih. V „Edinosti“ od dne 10. t. m. je bilo pomotoma javljeno, da se občni zbor vrši ob 4. uri pop.

Volitev novega odbora prične v soboto dne 13. t. m. ob 5. uri pop. ter traja do 7. ure zvečer ter nadalje drugi dan od 8. ure zjutraj do zvršetka občnega zbora.

Podružnica CM družbe št. IV. (za Šorkljo in Belvedere) ima sejo v nedeljo dne 14. t. m. ob 10. zjutraj v zadrugi gostilni NDO v ulici Caradori. — Vabljeni so vsi gg. odborniki in namestniki, da se iste udeležijo polnoštevilo.

Pevsko društvo „Skala“ v Sv. Križu priredi v nedeljo 14. 4. 1912 veselico s petjem, srečkanjem in plesom. Pridite vsi poslušat naše vrle, mlade pevce in pevke. Vspored zanimiv. Nobenemu ne bo žal, vžitka bo obilo.

Slov. delavsko izobraž. društvo priredi svoj prvi peš-izlet na Prosek v nedeljo, dne 14. t. m. Zbirališče pri južnem kolodvoru. Odhod ob 3 in pol popoldne. Sestanek v prostorih „Gosp. društva“, nasproti ljudske šole. Izlet se bo vršil le ob lepem vremenu.

Plesne vaje v „Trgovskem izobraž. društvu“ so kakor navadno vsako nedeljo od 10. dopoldne dalje. Popoludne ni več šole. Zvečer začnejo plesne vaje ob 6 in pol.

Rojanska ljudska knjižnica. Vljudno se prosijo vsi p. n. čitatelji, da vrnejo čimpreje izposojene knjige, ki naj jih oddajo vratarici otroškega vrta CMD. Knjižničar.

Naše gledališče.

Vemo, da morda temu ali onemu ni všeč, da „reklama“, ki jo delamo za nedeljsko ponovitev operete

„Grofa Luksemburškega“, ki bo obem

častni večer gce. Janove.

Vemo to, ker se nam je že očitalo nekaj podobnega, češ, čemu ta velik boben. Resnica je, da je dobra stvar sama najboljša reklama zase, resnica je, da je opereta „Grof Luksemburški“ delo, ki mu nikdar ne bo manjkalo občudovalcev, resnica je nadalje, da naša vrla subretka, gospica Janova, ne potrebuje zase druge reklame, kakor edino le svoje petje in svojo igro, resnica pa je tudi, da bi bilo najbrž prav za tiste, ki jim ne ugaja „reklama“, treba naravnost sejmarske reklame, pa bi jim bila najzadnje le še ljubša kaka zatohla krčma, kjer nemoteno lahko poganja svoje bujno brstje njihovo kritikarstvo, kakor pa gledališka dvorana z najboljšim komadom in najboljšimi močmi na odru.

Nismo delali nikdar z bobnom reklame za naše gledališče, pač pa smo se svoj čas kar najodločnejše uprli takemu, vsako resno umetniško institucijo ponižujočemu početju; gotovo pa smatramo za svojo dolžnost, da v dostojni, primerni obliki pripomremo tisti naši izborni domači moči, na katero lahko s ponosom gledamo, res do zasluženega pripoznanja, do res nje vrednega častnega večera.

Prepričani smo, da imamo pri tem na svoji strani vsjo ogromno večino našega gledališkega, pa tudi ostalega občinstva, in v tej zavesti pravimo tudi danes:

Nedeljski častni večer naše subrete, gospice Janove, bodi dokaz, da znamo mi tržaški Slovenci ceniti svoje gledališče in tiste, brez katerih si ga ne moremo misliti, zlasti pa naše domače moči, ki res tako požrtvovalno delujejo v prilog našemu kulturnemu napredku. —r.

Svoje zdravje

ohranite. Vaša slabost in bolečine izginejo. Vaše oči, živci, mišice in žile postanejo krepke, Vaše spanje zdravo, zopet se počutite dobro, ako r bite pravi Fellerjev fluid z znamko Elsafluid. Poskusni tucat 5 K franko. Izdelovalec samo lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 264 (Hrvatsko).

Nar. del. organizacija.

— Urad NDO pri Sv. Jakobu bo danes, kakor po navadi, odprt od 4. do 8. zvečer.

— Godba NDO ima danes ob 8 zvečer generalno vajo. Člani so naprošeni, da se je gotovo udeležijo.

— Radi premajhne udeležbe se je preložil občni zbor skupine zidarjev NDO in se bo vršil jutri, v nedeljo, 14. aprila ob 9 in pol dopoldne. Zidarji! Otrsite se za spanosti in pridite na jutranji občni zbor vsi do zadnjega!

— Slovensko delavstvo! NDO priredi jutri, v nedeljo 14. aprila t. l. izlet v Škedenj. Zbirališče ob 1 in pol pop. pred „Kons. društvom“ pri Sv. Jakobu, odkoder odhoda ob 2. pop. z godbo NDO in društveno zastavo. V Škedenju bo javen shod ob 3 pop., po shodu pa veselica z godbo, pejem in plesom. Vstopnina na veselico 40 v za osebo. Delavci in delavke! Jutri vsi v Škedenj!

— Delavcem tehničnega zavoda pri Sv. Marku se naznanja, da se bo vršil v ponedeljek, 15. t. m., ob 7 in pol zvečer važen sestanek v prostorih NDO pri Sv. Jakobu.

— Vstopnice v slovensko gledališče (znižane cene) za člane in članice NDO in ZJZ se prodajajo ob uradnih urah v uradu NDO ul. Sv. Franciška št. 2.

Tržaška mala kronika.

Bojkot slovenskim služkinjam so še pred kratkim oznanjevali tržaški neodrešenci. „Nič več slovenskih služkinj“, se je glasilo vsepovsod, ker so se slovenske služkinje pri ljudskem štetju vpisavale za Slovenke, ne pa za Italijanke, kakor bi bili radi videli njihovi italijanski gospodarji. Namesto slovenskih služkinj pa, so rekli, da začno na debelo uvažati služkinje iz Italije.

Seveda, kdor je bil pameten, in pametnih je bilo v tem pogledu večina italijanskih gospodarjev in gospodinj, se ni zmešil za kričanje neodrešenih fanatikov, temveč je lepo obdržal svojo slovensko služkinjo, kajti vedel je, da se lahko zanaša na njeno poštenost in delavnost. Marsikdo onih, ki so si naročili posle iz Italije, pa se je temeljito opekeli, kajti le redkokedaj prihaja res kaj dobrega sem v Trst preko morja ali furlanske nižine.

Tako je bila za služkinjo pri nekem Giorgiu Giorgacopulo v ul. Ghoga št. 3 neka Marija Borghese, 15 let stara, doma iz Aviana v Italiji. Pred nekaj dnevi pa je pogrešila Giorgacopulova soprog prstan z velikim brijantom, ki je bil vreden 300 K in še neki drug prstan v vrednosti 50 K, ki je bil last njenega sorodnika Konstantina Dimitricopula.

Stvar so ovadili policiji in ta je aretirala služkinjo. Ko so preiskali njen kovček, so našli v njem dva robca, ki sta bila last gospe Giorgacopulove in iz katerih je bil odstranjen monogram, da bi jih ne mogli spoznati. Borghese je priznala, da je ukradla ona dva robca, zanikala je tatvino prstanov. Odpeljali so jo v zapor.

Srečo je „popravil“ — V kavarni „Tommaso“ je včeraj ponoči igral kurjač na parobrodu „Sireni“, 22-letni Girolamo Molambiri, doma z otoka Cefalonje (Grčija), z nekim Franom Dörglinom neko hazardno igro, v kateri je Dörglin v kratkem času izgubil 1 angleški sterling, 19 K, uro, zlato verižico in zlat prstan. Ker pa je imel Dörglin Molambirija, na sumu, da je popravil srečo z zaznamenovanimi igralnimi kartami, ga je ovadil na policiji.

Pozno ponoči je naletel stražnik na Malambirija v kavarni „Flora“, kjer je sedel s še štirimi drugimi tički. Ko so oni štirje zagledali stražnika, so pobegnili, Malambiri pa je bil aretiran. Pri njem so našli še vse, kar mu je prinesla popravljena sreča iz Dörglinovega žepa, in Dörglin je dobil nazaj svoje stvari. — Seveda pa se bo deta oba morala zagovarjati zaradi prepovedane igre.

Samomor. Včeraj dopoldne ob 9 je prišla 46-letna hišna gospodinja Elisa Alpin, stanujoča v ul. del Toro št. 8, v hišo neke svoje sestrice, ki stanuje v ul. sv. Franciška št. 31 in se je tu vrгла s petega nadstropja na ulico. Ostala je na mestu mrtva, ker si je zlomila tilnik. Vzrok samomoru je neznan. Po izvršenem oblastvenem ogledu so prepeljali truplo v mrtvašnico pri sv. Justu.

Povožena. Včeraj popoldne ob 2.30 je hotela nesreča, da je na nabrežju Mandracchio prišla pod voz Josipa Vetterinija neka Apolonija Pittaccova, ki je bila uslužbena v kavarni „Al teatro“. Pittaccova je zadobila precej znatne poškodbe na levi roki in nogi. — Kakor zatrjuje sama, ne zadeva voznika nikaka krivda na nesreči.

Iz staromestnega blata. 31-letni težak Luigi Dean, doma iz Podgore stanujoč pa v ul. Sette Fontane št. 31, je človek precej široke vesti. Dean je oženjen, a vendar se prav rad izdaja za samca in za takega se je tudi izdajal vedno napram prostitutki Josipini Jesenovičevi, bivajoči v ul. S. Filippo št. 9. Objubil ji je, da jo poroči in Jesenovičeva je verjela njegovim obljubam. Mislija je pač, da se s to omožitvijo reši svoje zle usode, in zato je tudi velik del svojega zaslužka izročala Deanu, ki pa

je denar kolikor mogoče pridno zapival in poganjal z drugim ženskami.

Končno je Jesenovičeva izvedela, da jo Dean neusmiljeno vara, da je že oženjen, in da ji je objubil zakon le za to, da ga je zalagala z denarjem. Seveda mu je na vse to pokazala vrata. Deanu pa ni bilo prav, da je prišel tako ob svoje lepe postranske dohodke, in hotel se je maščevati. Včerajšnja noč je namreč prišel zopet v ono hišo v ul. S. Filippo in je začel prepričevati Jesenovičovo. V prepričevanju je potegnil iz žepa nož in zamahnil žnjim proti Jesenovičevi. Ta pa se je po sreči umaknila, da je ni zadel. — Deana so nato aretirali.

Poizkušen samomor. V ulici Chiozza št. 18 stanujoča 30-letna Antonija Fonda je izpila včeraj ob 11 dopoldne v samomorilnem namenu četril litra octove kiseline. Poklicani zdravnik rešilne postaje jo je dal prepeljati v bolnišnico. Po mnenju zdravnikov je malo upanja, da bi jo mogli rešiti. Fondovi je predvčerajšnjim umrl soprog in to je tako razžalostilo, da je sklenila iti v smrt.

Kakor čujemo, je Fondova včeraj ob 4. popoldne umrla v bolnišnici.

Požar na Proseku. Včeraj zvečer je nastal požar v takozvani tovarni za porcelan. Požar je upepelil nekaj poslopj; tržaški požarni brambci, ki je prihitela na pomoč, se je posrečilo ogenj lokalizirati. Škoda znaša okrog 14.000 K, ki je pa pokrita z zavarovalnino.

Koledar in vreme. — Danes: Hermenegild, muč., Milutina. — Jutri: Bela nedelja, Justin, muč.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 12.4 C°. Vreme včeraj: Mrzlo, nekoliko deževno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo. Dež. Nizka temperatura. Lokalni vetrovi.

Izpred sodišča.

Obsodba dr. a Veronese potrjena.

Čitateljem „Edinosti“ je gotovo še v spominu kazenska pravda proti zdravniku dr. Veronese, ker je psoval svojo služkinjo V. Hauptman z besedo „ščava“, ji grozil s kozarcem in pisal na uredništvo našega lista pismo, v katerem jo imenuje „povera idlota“. Dr. Veronese je bil obsojen od okrajnega sodišča na 20 K globe ali dva dni zapore, ter povračilo pravnih stroškov. Proti tej razsodbi je uležil vzklic na deželno sodišče.

Včeraj se je vršila vzklicana razprava pred deželnim sodiščem. Služkinjo V. Hauptman je zastopal dr. Rekar kot zastopnik odv. dr. a Stavika, dr. Veronese pa je prišel sedaj z odv. dr. Gasserjem (preje ga je zastopal odv. dr. Basaggio). Senatu je predsedoval sam predsednik dež. sodišča, višji sodni svetnik Milovčič, ki je ponovil natančno vse dosedanje postopanje ter dal na to besedo odv. dr. Gasserju, da utemelji svoj vzklic. Ta je imel težko stališče, kajti krivico, ki jo storil dr. Veronese svoji služkinji, se pač ni dalo popolnoma zatajiti in zato je hotel zagovornik s pravnega stališča ovreči prvo razsodbo. Trdil je, da beseda „ščava“ ni razžaljavka, da se mora oprostiti dr. Veronese, ker kozarca še ni vrgel, ampak ga je sam prostovoljno postavil nazaj na mizo, ter da je bilo pismo, naslovljeno na redaktorja „Edinosti“, zaprto, da manjka javnost za kaznjivo dejanje. Končno je hotel pokazati dr. Veroneseja kot žrtve služkinje, ki je bila fanatizirana od drugih oseb ter je predlagal, da se dvigne razsodbo in oprost dr. Veroneseja.

Dr. Gasserju je odgovarjal dr. Rekar, (dr. Veronese je odšel iz sodne dvorane, ker ga boli slovenska govornica), ki je pobijal po vrsti vse nasprotnikove trditve, zlasti one, tikajoče se pravnega stališča. Povdarjal je, da je bila beseda „ščavi“ izgovorjena v poniževalnem smislu za služkinjo, ki ni zahtevala družega, nego to, da si jo vpiše v naznanilnico kot Slovenko. In od izobraženih ljudij se čuje beseda „ščavi“ le tedaj, ako hočejo ponižati Slovence pred javnostjo. Izpodbil je tudi mnenje nasprotnikovo glede grožnje s kozarcem, in pripomnil, da zadostuje, da je služkinjo s svojim ravnanjem pripravil v strah, kar bi bil moral vedeti dr. Veronese, ki je zdravnik. Glede zadnje točke t. j. pisma uredniku „Edinosti“, je predložil dr. Rekar sodnemu dvoru raz-

Potr v dno svoje duše javljam v svojem in svoje družine imenu, da je danes moja hčerka

DUŠICA

po mukotrpnem komaj osemdnevem življenju izročila svojo nežno dušico Bogu.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 14. t. m. dopoldne.

V Lonjerju pri Trstu, dne 12. aprila 1912.

Dragotin Čok - Županov.

TASSAMETRI AUTOMOBILI TRIESTINI

družba z o. z.

— Trst — ulica Tiziano Vecellio št. 3. — Telefon št. 250. —

Izleti na vse kraje

z avtomobilskimi žardinijerami z 12 prostori, avtomobilske kočije odprte in zaprte, elegantne, solidne in varne. — Cene zmerne po dogovoru.

U dobroznanih in izbornih pekarnah in sladčičarnah

JOSIP PAHOR

TRST, ulica Madonna 39, ul. Giuseppe Farini 12 (ogel ul. G. Vasari) in v ul. S. Marco se dobiva velika izbira maslenega kruha (pince) izgotovljenega s finim, naravnim maslom. Raznovrstne presnice. Pecivo se sprejema ob vsaki uri. — Specialiteta: vino in likerji v steklenicah.

Podajte se vsi AL GRAN MERCURIO

Trst, Piazza S. Giovanni št. 1.

Velikanska zaloga oblek

za moške in dečke z bogato izbero.

Cene zelo ugodne.

SAFRANOVA

gostilna „Pri deteli“

ul. Belvedere št. 7.

Zajutrak, dun. kuhinja, obedi po 56 st.

I. istrsko, belo in črno vino. Toči se češko

pivo, črno in svetlo. Vermut in marsala.

Za obilen obiak se priporoča udasi

Hinko Safran.

Anton Žerjal

ulica de l' Istria št. 66, — Trst

priporoča svojo

novo trgovino jestvin in kolonijalnega blaga.

— Vse blago vedno sveže. —

Razpošilja se tudi na dom.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. r.

ZDRAVNIK
Med. Dr. Karol Perničič
ordinira od 11—12
Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti Dreherjeve pivovarne).

Vse še obstoječe blago v trgovini
manufaktur in drobnarij
ulica di Roiano št. 2
ex Angelo Cantoni
se bo prodajalo po cenah **znižanih za 30%** radi predstoječe preselitve.

POZOR!! 50.000 parov čevljev!
4 pari čevljev za samo 7 K 50 st.
Radi plačilne zaostalosti več velikih tvornosti mi je bilo ponudeno, naj prodam veliko zalogo čevljev globoko pod prodajalno ceno. Zato prodam vsakomur 2 para moških in 2 para ženskih čevljev, usnje rujava ali črna galonirano, s predniki in močno močnimi podplati, zelo elegantna, najnovjša rasona. Velikost po številki. Vsi 4 pari stanejo samo 7 K 50.
Pošiljatev po povzetju
H. SPINGARN, eksport čevljev
Krakovo št. 240
Sme se zamenjati in se vrne denar.

Dobro jutro! Kam pa kam?
„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete biti dobro postrežen, Vam svetujem, da groste v ulico Riborgo št. 31 („Al buon Operaio“)
tam dobite vsakovrstno obuvalo od najfinejše do najnavadnejše vrste po nizki ceni.“ SVOJI K SVOJIM! — Priporoča se lastnik M. IVANČIČ.

Sladčičarna
ulica Belvedere št. 34.
Specialiteta: fine sladčice, vsakovrstne torte, fondant, indijanski krofi, begnée, sladčice iz sadja. Izbor biškotinov za čaj in maslenega kruha. Velik izbor konfektur in šokolade, kartonaže in fantastični predmeti, bombon jere, iz svilu, baržuna, porcelana in stekla. — Elegantne škatle za poroke. Zaloga konzerv in sirupov, sladkorno sadje, zmrzlina in kompot iz angleškega sadja. Tuzemska in inozemska vina in likerji na izbero. Sprejemajo se na ročila za poroke, birne, krste in soareje. Zmerne cene

Aristide Gualco - Trst
via S. Servolo 2. — Telefon 329, Rom. VI.
Odlikovana tovarna (z zlato svetlinjo) cevi in cementnih plošč, teracov in umetnega kamna.
Sprejema vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerne, delo točno.

POZOR VSI! V dobroznani zalogi izgotovljenih oblek ulica Arcata št. 1, nasproti gostilne „All' Antico ussaro“.
Počeni od ponedeljka se bo prodajalo vse blago, obstoječe iz moških in deških oblek, zimskih sukenj, ulsterjev, debelih jopičev, volnenih in bombažnatih hlač za delavce, modre in rumene barve, spodnjih hlač, spodnjih in nav. srajc itd. itd.
po izredno nizkih cenah, tako da se ni bati poštene konkurence.
Radi tega vabi podpisani lastnik slavno občinstvo, da si prej ogleda njegovo skladišče, predno nakupuje goriomenjene predmete.
Udani VITTORIO PISCUR.

mere „Edinosti“, kjer pismo, naslovljeno na uredništvo, prihaja lahko v roke več osebam, ter je dokazoval, da je javnost kaznjivega dejanja podana s tem, da je bilo pismo naslovljeno ne na neko gotovo osebo ampak na uredništvo. Predlagal je, da se odbije vzklic in obsodi dr. Veroneseja na daljne pravne stroške.

Sodni dvor je po več nego polurnem posvetovanju proglašil razsodbo, s katero je odbil vzklic dr. Veroneseja, potrdil razsodbo okrajnega sodišča in ga obsodil na plačilo vseh pravnih stroškov in sicer iz razlogov, navedenih od dr. Rekarja.

Tako je pravda, ki je tekla od 21. 1. 1911, končala s pravično zmago slovenske služkinje.

Gospodarstvo.

Koprske saline. Večina salinskih posestnikov, med temi tudi c. kr. erar, je sklenila za letošnji pridobivanje soli zaradi slabih obratnih razmer. Koprške saline bodo letos prvič počivale.

Pridelek vina v Bregu. Na podlagi zanesljivih podatkov se prideluje v Bregu na Koprščini na leto 5060 hl vina in skupni vrednosti 248.900 K. Ko bi se to vino prodalo izven občine, bi to prineslo poprečno vsaki družini 250 K na leto. Večina — in sicer ogromna večina — tega vina pa se popije doma in imajo ljudje od vsega tega božjega daru le malo dohodkov.

Dvestomilijonsko posojilo mesta Pariza. Pariško mesto najme posojilo v znesku 200 milijonov frankov, katere porabi za zgradbo malih stanovanj, katerih pomanjkanje je v Paziru zelo občutno. — Posojilo se bo obrestovalo po 38 odstotkov.

Francoske finance. — Iz Pariza, 10. t. m. nam javljajo: Ministrski svet je odobril proračun za leto 1913. Izdatki so proračunjeni na 4665 milijonov frankov, povečali so se napram proračunu pro 1912 za 176 milijonov frankov, od katerih odpade 80 milijonov za narodno brambo, 26 milijonov pa za razne socialne naprave. Izdatki bodo z dosedanjimi dohodki pokriti, ne da bi bila vlada prisiljena upeljati novih davkov.

Konec stavke angleških premogarjev. Ker je angleški parlament sprejel predlog, glasom katere ima vsak premogar pravico do gotove minimalne mezd, so delavci sklenili, da zopet začnejo z delom. Delo je torej začelo, vendar preteče še par tednov, predno pride zopet vse v stari tir. Stavkalo je v vsem 1.040.000 premogarjev, a vsled pomanjkanja oglja so morale tudi mnoge druge tovarne ustaviti obrate, tako, da je v vsem praznovalo okoli dva mil. delavcev.

Od premogarjev je bilo organiziranih okoli 650.000, ki so dobivali stavkovno podporo. Organizacija je imela na razpolago 2 milijona funtov šterlingov (48.000.000 K), ki jih je v dobi stavke večinoma izcrpala. — Škoda, ki jo vsled stavke trpi angleško narodno gospodarstvo, znaša 40 milijonov funtov šterlingov, to je 960 milijonov K.

DAROVI

— Za godbeni odsek NDO so darovali: N. N. K 11; tovariš Šajna je nabral dne 8. t. m. pri g. Kosiču ulica Sv. Marka ob priliki koncerta K 940 po tov. Zidaricu K 2; dne 17, 18. in 25. februarja t. l. nabralo se je v gostilni „Novega konsumnega društva Trst“ K 1536. Odbor izreka vsem darovalcem najpriskrnejšo zahvalo in želi obilo posnemovalcev!

— Podružnici CM družbe za Škorkljo in Belvedere darovali so „mladi Škozkljani“ 12 K. Živeli! Denar hrani blagajnik.

— Svetovanski podružnici CM so darovali: vesela družba, katera se vedno spominja nabiralnika, nabrala v gostilni „Gosp. društva“ pri cerkvi 4 K in ker gostilna nima še CM nabiralnika, je izročila denar blagajniku.

Pri predstavi „Tosca“ so darovali ozir. preplačali po 1 K: Udovič Fran, Mihelj Fr., po 50 vin.: Mirko Šušmelj, Puhar Anton, Furlani Edvard, Kovič in Fran C. Ker je bil zadržan pri krstu novorojenke Nade Ličen daroval Andrej Ličen 3 K in Schmidt Hinko 1 K. Skupaj 8 K 50 vin.

— Za podružnico družbe sv. CM v Rojaju darovali so nekateri člani „Rojanskega pogrebnege društva“ K 10. V nabiralniku v „Konsumnem društvu“ istotam za isto podružnico K 12.

— Na občnem zboru lonjerske CM podružnice nabralo se je med člani 7 K 55 v za podružnico. Iskrena hvala vsem darovalcem!

Vesti iz Istre.

Sola v gostilni! — Bil sem te dni v vasi Artviže in videl sem nekaj novega. Kar nisem mogel verjeti svojim očem. Gostilna in šola, drugo poleg drugega v isti hiši. Gostje v gostilni prepevajo vsakovrstne pesmi, a otroci poslušajo na oknih šolske sobe. A prihaja se hujše: stranišče je eno in isto za gostilniške goste in za šolske otroke. Ob takih razmerah je neiz-

gibno veliko pohujšanje. To je kričeč nedostatek, ki se ga mora odpraviti.

Podružnica družbe sv. C. in M. v Danah (Vodice) bo imela v nedeljo dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne svojo glavno skupščino v Danah. Dnevni red običajni. Pozivljamo tem potom vse člane in prijatelje naše Družbe, da se odzovejo temu vabilu v čim večem številu. Darovi se sprejemajo s hvaležnostjo.

Berson
GUMI PODPETNIKI

trpežni, lahki in elegantni ter najcenejši.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE
ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila danes dne 13. t. m. od 9—11 predp.

Chiffoniers, žimnice, zmeti, matraci, omare, steklene izložbe, nočne omarice, mize, slike, pisalne mize, stolice, police in drugo rabljeno pohištvo.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stot. Plača se takoj izser. oddelka.

Josip Stofa mizarški mojster, Trst, ulica Belvedere št. 8. — Izvršuje vsakovrstna mizararska dela. 793

Iščem krojaškega pomočnika z dežele ali iz mesta. Jakob Semerl, Škedenj št. 141. 794

Odda se mala soba zračna in (edno) meblavana s hrano, odlični oseb. Belvedere 57, II. levo. 795

Industrialno podjetje išče pridnega slovenskega korespondenta, zmožnega tudi nemščine, strojepisca, po možnosti steno-grafa, takojšen nastop. Ponudbe s spričevali in plačilnimi zahtevami na inser. oddelek Edinosti pod „Verl. slich“. 796

Dve prijateljici se želita spoznati z 2 priprostimi gospodoma, ki imata stalno službo. Ponudbe naj pošljejo na inser. oddelek Edinosti pod „Dve prijateljici 1912“. 797

Mlajša služkinja, pridna, večja kuhinja, se išče za tri osebe. Via Scussa 8, II. dno (konec ljudskega vrta). 798

Gostilna stara, dobro vpeljana, z vrtom se da v najem v Nabrežini. Zahteva se kaveja. Natančnejši pogoji pri lastnici T. Nemeč v Nabrežini. 791

Gospica večja slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, praktična v pisarniških delih, išče službo. Ponudbe pod „Marljivost“ glavna pošta. 776

Slovinci! Ali se zdaj ne veste, da je edini vaš fotograf ANTON JERKIČ? Trst, via delle Poste 10. — Gorica, gosposka ul. 7.

Anton Krušič, krojaški mojster v Gorici, tekališče Frana Josipa št. 36. Izdeluje obleke po meri v vsakem kroju. Sprejema tudi naročila izven Gorice. Pri naročilu zadost je prsna mera. V zalogi ima raznovrstno blago ter razpošilja vzorce na ogled. Cene zmerne.

Postrežnica za nek liko ur predpoldne in popoldne se išče. — Naslov: ulica Luigi Galvani št. 1, pritličje na levo (nad ljudskim vrtom).

ALEKS. FRANC MAYER - TRST
žgalnica kave
TELEFON 1743.
Najboljši vir za dobivanje pečene kave.

Pristna brnska sukna
pomladna in poletna sezona 1912.

Odrezek 3'10 m dolg	1 odrezek 7 kron
za kompl. moško obl.	1 odrezek 10 kron
(suknja, telovnik, hlače)	1 odrezek 15 kron
+++ samo +++	1 odrezek 17 kron
	1 odrezek 20 kron

Odrezek za salonsko obleko 20 kron, kakor tudi površnike, tur. lodne, svilene kamgovne itd. pošilja po tov. cenah realna in solidna, dobro znana zaloga sukna.

Siegel - Imhof - Brünn (Brno).
Vzorci gratis in franko.

Ugodnosti privatnih odjemalcev, naročevati sukna naravnost pri tvrdki Siegel - Imhof na tovarniškem mestu so velike stalne, nizke cene. Velik izbor. Uzorna, pazljiva postrežba tudi malh naročil v svežem blagu.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek
Velika izbira letnih in zimskih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.

Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst
Ulica S. Giovanni št. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“.
Telefon št. 251, Rim. II.

Antonio Spanghero
dekorativni slikar
Naslednik tvrdke DOMENICO DELISE.
DELAVNICA:
Trst, via Madonnina št. 7.

VELKA ZALOGA. - Papir za tapeciranje najboljših tovarn.
Prevzame vsakovrstna stavbena dela in dekoracije za sobe. — SPECIJALITETA: Imitacije lesa in marmorja, izložne table.

fi due americani
v Trstu, ulica Crosada št. 3

se točijo izvrstna **ISTRSKA** in **VIPAVSKA VINA** po zmernih cenah, preiskana od ces. kr. poskuševališča za živila v Gradcu v smislu § 3. zakona z dne 16. jan. 1896. št. 89.

Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča svojim rojakom v mestu in na deželi

JOSIP ČERMELJ, lastnik.

Avgust Hötl
via Stadion 35.

Velik izbor Placqué-verzič garanciranih in priveskov. Naprtniki in zapestnice. Zlate, srebrne, nikelnate in jeklene ure. Regulatorji iz prvih tvornic „Zenit“ in „Omega“. Poprave z garancijo enega leta. Gramofoni in plošče vseh vrst.

Novo zaloga :: pohištva

Trst, via Madonnina št. 11.

Prodaja se cele spalne sobe in posamezni komadi kakor tudi kuhinjsko pohištvo.

CENE ZMERNE. CENE ZMERNE.

Dr. Pečnik
(PETSCHNIGG)
Trst, via S. Caterina št. 1

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni: 8—9 & 2—3 in špecialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11 1/2 — 1.

Fran Walis
krojač

Trst, ul. Tor. S. Piero 4.

Prilporeča se slavnemu občinstvu

Slovinci in meščani!

Vaša dolžnost je, da se poslužujete le v slovenski brivnici v ulici Sette Fontane št. 13, za to se Vam toplo priporoča udani

ANTON NOVAK,
brivec.
SVOJI K SVOJIM! SVOJI K SVOJIM!

Hans Scheidle
zobotehnik

bivši: prvi zobotehnik Dr. Ferdinanda Tanzer

Sprejema od 9—1 in od 3—6.

Trst, Piazza C. Goldoni št. 5. II.

Nova trgovina jestvin in kolonijalnega blaga

Mate Lovrič
Trst, ul. Guardia št. 26
(ogel ulice Rivo)

Prodaja olja in mila ter drugih stvari za perlece. Vino in likerji v steklenicah. Blago vedno sveže in cene jako zmerne. Priporoča se c. občinstvu za obilen poset

JOSIP BABIČ - Trst
via San Marco št. 12.

Priporoča svojo na novo prevzeto in urejeno

GOSTILNO

Toči se vipavsko belo vino, istrsko črno, opol dalmatinski, vermut, marsala. Kuhinja domača vedno na razpolago — z gorkimi in mrzlimi jedili.

Prodaja govejega mesa iz Srbije

V TRSTU — Centrala v ulici Gioswe Carducci št. 3 (občinski paviljon).
TELEFON št. 2567.

Podružnica pri Sv. Jakobu, ul. Pozzo 20.

Prodaja se meso po sledečih cenah:

Sprendni deli s prilogo od K 148—164
Zadnji " " " K 180—204
Zadnji " brez kosti K 252

Vedno na razpolago sveža teletina, jagnjetina in kuretnina I. vrste.

A. F. KOVAČIČ
TRST, ulica Giovanni Boccaccio št. 4,
(ogel ulice Torquato Tasso).

Priporoča slavnemu občinstvu svojo znano pekarno in sladničarno, v kateri se dobiva **velika izbira maslenega kruha in presnic.**

Sprejema se vsakovrstno pečivo. Svež kruh vedno krat na dan. Vino in likerji v steklenicah. Prilporeča, štruktiji, vsakovrstne sladice in istrsko kruh. Potreba na dom.

R. Gasperini, Trst
Telefon št. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje
c. kr. avstrijskih drž. železnice 2051

Sprejeme razcarinjane kakoršnegasobodi blaga iz mitne, dostavljanje na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČEGOV. NAJDOGODORNEJŠE CENE.

Zastopstvo tvrdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spiljetu.
PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

POZORI! Skladisce se nahaja v I. nadstr.